

Het financieringsproces van psychosociale assistentiehonden: Invloed op het welzijn van jongeren met mentale problemen

Door

Lieke van Dam

4865502

Begeleider en eerste beoordelaar: Dr. S van der Steen

Tweede beoordelaar: Dr. M. Hingstman

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen

Juni 2024

Aantal woorden: 4854

Inhoudsopgave

Abstract	3
Inleiding	4
Methode.....	8
Design.....	8
Populatie en steekproef	8
Procedure.....	9
Instrumenten.....	10
Analyseplan.....	10
Resultaten	11
Deelvraag 1: stappen financiering en ervaring met gemeente	12
Deelvraag 2: invloed financiering gemeente op problematiek.....	13
Deelvraag 3: Tips en verbeterpunten voor financieringsproces vanuit gemeente.....	14
Conclusie.....	16
Discussie.....	17
Beperkingen	19
Vervolgonderzoek.....	20
Literatuurlijst.....	22
Bijlage 1: Interviewleidraad jongeren	26
Bijlage 2: Codeerschema.....	29

Abstract

Psychosocial assistance dogs are used for young people with mental health issues. However, acquiring an assistance dog is very expensive, and therefore funding is often sought from health insurers or municipalities. This study examined the influence of the municipal funding process on the mental health of young people aged 17-29. The research was conducted through eight in-depth interviews, and the results were described using a coding framework. The results show that young people generally have negative experiences with the municipal funding process. According to them, it is an uncertain and lengthy process that mainly caused a lot of stress and panic. The young people also mentioned many areas for improvement, such as clear guidelines and communication. Therefore, the municipal funding process has a considerable impact on the well-being of young people with mental health issues. This demonstrates why it may be important for the group in need of a psychosocial assistance dog to be helped more efficiently and quickly. Further research could explore how the guidelines should be designed and could include the perspective of the municipality.

Inleiding

Onder mentale gezondheid wordt het emotionele, intellectuele en sociale welzijn verstaan (Andrews et al., 2022). Vandaag de dag vormen mentale problemen zoals depressie, schizofrenie, persoonlijkheidsstoornissen en angst de grootste ziekte-lasten (Woelbert et al., 2019). Ongeveer 1,1 miljard mensen wereldwijd hebben te maken met problemen op het gebied van geestelijke gezondheid of middelengebruik (Uhlhaas & Wood, 2020). Daarnaast zijn mentale problemen ook een grote doodsoorzaak (Ponce, et al., 2020). Insel en Fenton (2005, zoals in Woelbert et al., 2019) geven aan dat mentale problemen vaak beginnen in de vroege levensjaren en een langdurig karakter hebben, waardoor ze worden beschouwd als aanhoudende aandoeningen die vooral jongeren treffen. Ook andere onderzoeken laten zien dat problematiek op het gebied van emotionele en geestelijke gezondheid hun oorsprong hebben in de kindertijd (O'Connell et al., 2009). Mentale problemen belemmeren bij jongeren hun vermogen om gebruikelijke ontwikkelingsmijlpalen te bereiken, bijvoorbeeld het kunnen opbouwen van interpersoonlijke relaties. Hierom is het belangrijk om te focussen op interventies gericht op het verminderen van mentale problemen bij jongeren (O'Connell et al., 2009).

Er worden verschillende interventies ingezet om mentale problemen te doen verminderen, zoals sociaal-emotionele-, gedrags- en therapeutische interventies, waaronder familietherapie en cognitieve gedragstherapie. In 2017 ontdekten de Amerikaanse onderzoeker John Weisz en zijn team echter dat de bestaande therapieën zeer beperkte effectiviteit vertoonden bij internaliserende en externaliserende problematiek bij jongeren. Zo bleek na onderzoek met een controlegroep dat er een gering effect was, namelijk 63% kans op verbetering na behandeling met deze bestaande psychologische therapieën, vergeleken met jongeren die geen therapie ontvingen (Weisz, et al., 2017). Om deze reden kan er verder

worden gekeken dan gangbare therapieën, waarbij een psychosociale assistentiehond bijvoorbeeld in beeld komt (Rodriguez et al., 2020).

Er zijn verschillende soorten assistentiehonden: Honden die mensen helpen met visuele beperkingen, auditieve beperkingen en assistentiehonden die mensen helpen met fysieke beperkingen anders dan blind- of doofheid (Rodriguez et al., 2020). Assistentiehonden die mensen helpen met visuele en auditieve beperkingen worden al tientallen jaren ingezet (Stace, 2016). Psychosociale assistentiehonden zijn relatief nieuw. Dit soort honden begeleidt mensen met mentale problemen en biedt naast praktische hulp, bijvoorbeeld het wakker maken uit nachtmerries en afleiden bij persoonlijke stressoren, ook gezelschap en sociale en emotionele steun. Naast dat ze een therapeutisch doel dienen, zijn de honden ook constante metgezellen (Rodriguez et al., 2020).

Uit onderzoek blijkt dat personen al na 3 tot 6 maanden aangeven dat ze een verbetering ervaren in hun sociaal functioneren, emotioneel welzijn en algemene levenskwaliteit na de ontvangst van een psychosociale assistentiehond (Rodriguez et al., 2020). Ander onderzoek laat ook zien dat het resulteert in verbetering van de levenskwaliteit, veiligheidsgevoel, stress, gedrag, angstgevoelens, zelfstandigheid en zelfvertrouwen (Lindsay & Thiagarajah, 2020). Het is namelijk zo dat honden, vanwege hun scherpe reukzin en nauwe relatie met mensen, in staat zijn veranderingen in menselijke lichaamsgeuren waar te nemen, met name die gerelateerd aan psychologische toestanden zoals angst, paniekaanvallen en PTSS (Wilson et al., 2022). Wat betreft het ingrijpen bij nachtmerries, kunnen assistentiehonden ook worden opgeleid om in te grijpen wanneer ze merken dat hun eigenaar angstig is en vervolgens wakker te maken (Brookner, 2018). Daarnaast dragen honden bij aan het bevorderen van het sociaal welzijn door gezelschap te bieden en sociale interacties te stimuleren (Lindsay & Thiagarajah, 2020). Ten slotte nam door de inzet van een

psychosociale assistentiehond het gebruik van psychiatrische of andere gezondheidszorgdiensten af (Lloyd, Johnston, & Lewis, 2019).

Psychosociale assistentiehonden worden bijvoorbeeld ingezet bij veteranen met angst en PTSS-symptomen. Zo ontdekten LaFollete en collega's een significante vermindering van angst en PTSS-symptomen bij veteranen met een psychosociale assistentiehond (LaFollette et al., 2019). Ze constateerden ook duidelijke positieve effecten met betrekking tot negatieve herbelevingen en een verhoogde alertheid (LaFollette et al., 2019). Veel cliënten ervaren herbelevingen en angst in het openbaar vervoer, in winkels en op straat en durven hierdoor vaak het huis niet te verlaten. Juist hier zouden assistentiehonden ondersteuning kunnen bieden (Van der Helm, 2021).

Het probleem is echter dat een psychosociale assistentiehond erg duur is, waardoor het niet of moeilijk gefinancierd wordt en het aanschaffingsproces hierdoor erg lang kan duren. Zo kost een assistentiehond en het trainen hiervan gemiddeld €25.000 (Vink, 2023). Om dit te kunnen vergoeden, kan er aangeklopt worden bij zorgverzekeraars. Echter vergoeden zij alleen assistentiehonden met een voorwaarde dat er een lichamelijke functiebeperking aanwezig moet zijn (Vink, 2023). Volgens het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport worden psychosociale assistentiehonden momenteel niet gedekt door het standaard verzekeringspakket, aangezien er nog onvoldoende wetenschappelijk bewijs is voor de effectiviteit van deze assistentiehonden (Helder, 2023). Daarnaast is het ook een optie om voor de financiering van een psychosociale assistentiehond naar de gemeente toe te stappen. Vanuit de gemeente wordt hulp geboden om mensen zo lang mogelijk thuis te kunnen laten wonen, door middel van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Echter wordt vanuit de WMO een psychosociale assistentiehond ook vaak niet vergoed, aangezien het wordt aangenomen dat het doel van een psychosociale assistentiehond gedragsregulatie is. Gedragsregulatie is een therapeutisch doel en dit soort doelen worden vanuit de WMO niet

ondersteund (Vink, 2023). Volgens het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft de WMO beleidsvrijheid in het wel of niet afwijzen van een aanvraag voor een assistentiehond (Helder, 2023). Af en toe worden psychosociale hulphonden vanuit de gemeente via de WMO wel vergoed. Echter zijn cijfers van het aantal gemeentes onbekend, gezien dit nergens wordt geregistreerd (BNNVARA, 2024).

Het financieringsproces van een psychosociale assistentiehond kan dus erg lang duren, is ondoorzichtig of komt soms niet eens van de grond, terwijl voor bepaalde jongeren met mentale problemen een psychosociale assistentiehond van grote meerwaarde kan zijn (Tseng, 2022). Dit zorgt dan ook voor een hoge financiële last (Yamamoto & Hart, 2019). Daarnaast duurt het ook nog eens ongeveer twee jaar voordat de assistentiehond goed opgeleid is (Stace, 2016). Jongeren geven aan dat dit financieringsproces zijn weerslag heeft op hun mentale welzijn (BNNVARA, 2024).

Het primaire doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de effecten van het gemeentelijke financieringsproces van het aanschaffen van een psychosociale assistentiehond op de mentale problematiek van jongeren. Hiermee draagt het onderzoek mogelijk bij aan het efficiënter bedienen van degenen die behoefte hebben aan deze vorm van ondersteuning, met name jongeren, en wordt de noodzaak van snellere toegankelijkheid duidelijk (Tseng, 2022).

Dit onderzoek zal dus inzicht verschaffen in de impact van het financieringsproces en de onderzoeksvraag luidt dan ook: *In hoeverre heeft het financieringsproces van het aanschaffen van een psychosociale assistentiehond invloed gehad op het welzijn van jongeren met mentale problemen?* De deelvragen die hieruit volgen zijn:

- *Welke stappen doorlopen jongeren bij de aanvraag van een psychosociale assistentiehond, en hoe ervaren zij het financieringsproces vanuit de gemeente?*
- *Zijn er voorbeelden waarbij het financieringsproces vanuit de gemeente invloed heeft gehad op bestaande problemen of het ontstaan van nieuwe uitdagingen?*

- Kunnen jongeren specifieke verbeterpunten noemen voor het financieringsproces vanuit de gemeente en welke suggesties hebben ze voor verbeteringen?

Dit onderzoek is een kwalitatief onderzoek. Er worden interviews afgenomen met jongeren met mentale problemen die een psychosociale assistentiehond hebben of krijgen. Deze interviews leveren inzichten op over de perspectieven en acties van deze jongeren met betrekking tot het financieringsproces omtrent het aanschaffen van een psychosociale assistentiehond.

Methode

Design

Vanuit de Rijksuniversiteit Groningen en de Erasmus Universiteit Rotterdam is er een onderzoek naar de rol van psychosociale assistentiehonden voor jongeren bezig, evenals de manieren waarop dit gefinancierd wordt. ZonMW financiert dit onderzoek. Dit onderzoek is opgestart in september 2023 met een geplande looptijd van 12 maanden. Naar aanleiding van dit lopende onderzoek is er door 6 student-onderzoekers een deelonderwerp onderzocht. Zo ook dit onderzoek, waarin wordt gefocust op de jongeren en de impact van het gemeentelijke financieringsproces van de psychosociale assistentiehond op hun welzijn.

Dit onderzoek is een interviewonderzoek en het levert kwalitatieve data op. In dit onderzoek is er gebruik gemaakt van semi-gestandaardiseerde interviews die zijn afgenomen bij jongeren die in verband met mentale problematiek een psychosociale assistentiehond krijgen of al hebben.

Populatie en steekproef

Er is aan het begin van het overkoepelende onderzoek een vragenlijst rondgestuurd naar jongeren verspreid over heel Nederland. De vragenlijst is verspreid via sociale media, hulphondenscholen en in het netwerk van de onderzoekers. Er zijn alleen deelnemers

geselecteerd op basis van bepaalde kenmerken die relevant zijn voor dit onderzoek, zoals het hebben of krijgen van een psychosociale assistentiehond. Het is dan ook een selecte steekproef. In de vragenlijst werd de vraag gesteld of de respondenten open zouden staan voor een eventueel diepte-interview. Uit de jongeren die hiervoor open stonden is een diverse selectie gemaakt. Zo is er gekeken naar bijvoorbeeld het geslacht en leeftijd van de jongeren en hoeveel jaar ze al een psychosociale assistentiehond hebben, om op basis hiervan een diverse groep samen te stellen. De populatie waar men in dit onderzoek naar heeft gekeken en dus geïnterviewd zijn, zijn zeven vrouwen en één man met een leeftijd van 17-29 jaar.

Procedure

Ten eerste is het onderzoek voorgelegd aan de ethische commissie van de afdeling Pedagogische en Onderwijswetenschappen, die het onderzoek heeft goedgekeurd. Vervolgens zijn de jongeren die in de vragenlijst aangaven open te staan voor een diepte-interview via de achtergelaten contactgegevens benaderd. Deze jongeren hebben een informatie- en toestemmingsbrief opgestuurd gekregen en hebben deze ingevuld. Hier stond bijvoorbeeld in dat ze op elk moment van het interview en onderzoek mogen besluiten om toch niet mee te doen. Ook gaven ze hier toestemming voor het opnemen van de audio van het interview, zodat de onderzoekers dit terug konden luisteren. Daarnaast konden de jongeren aangeven of ze liever online of fysiek geïnterviewd wilden worden. Er zijn uiteindelijk acht interviews met jongeren gebruikt in dit onderzoek en die zijn in een periode van januari 2024 tot en met april 2024 afgenomen. De interviews duurden gemiddeld één uur. Deze interviews zijn door de onderzoekers afgenomen en uiteindelijk geanalyseerd, getranscribeerd en gecodeerd. De online interviews zijn gehouden via het programma Google Meet of Teams en de fysieke interviews vonden voornamelijk plaats in de woonplaats van de jongeren. In de interviews zijn de gegevens van de jongeren volledig geanonimiseerd. Als bedankje voor de deelname kregen de geïnterviewden een tegoedbon ter waarde van 20 euro.

Instrumenten

Het meetinstrument dat bij dit onderzoek ingezet is, is een interviewleidraad specifiek voor de jongeren, opgesteld door Steffie van der Steen en zes ervaringsdeskundigen (zie bijlage 1). Binnen deze leidraad is er voor het huidige onderzoek en onderzoeksvraag vooral gefocust op drie specifieke vragen, waaronder vraag 9 *Kun je beschrijven hoe het financieringsproces verliep/verloopt? Welke stappen heb je gezet?* Daarnaast is er gekeken naar vraag 10 *Kun je beschrijven hoe het financieringsproces voor jou voelt/voelde?*, met als vervolgvragen *Had/heeft het financieringsproces invloed op jouw mentale toestand?, Op welke manier?* en *Heb je overwogen om het traject te stoppen, vanwege de financiering?*. Ten slotte is er ook gekeken naar vraag 11 *Hoe had het financieringsproces aangepakt moeten worden volgens jou?*, met als vervolgvraag *Heb je tips voor financierders?*.

Analyseplan

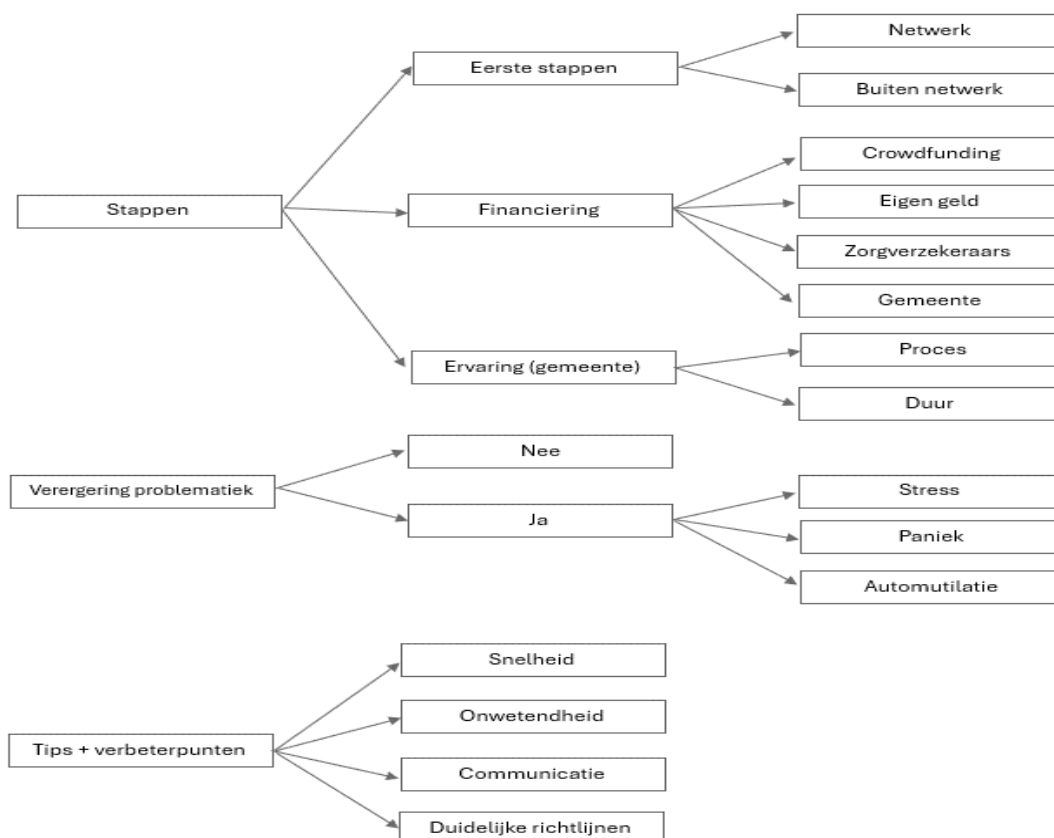
De uitgevoerde interviews zijn getranscribeerd door de onderzoekers die het interview hebben uitgevoerd. Vervolgens zijn de interviews geanalyseerd en gecodeerd door de onderzoekers voor wie het transcript relevant was voor de onderzoeksvraag. Dit is gebeurd met behulp van het programma ATLAS.ti. Voor de eerste deelvraag is er gekeken naar de antwoorden op vraag 9 en 10 (en doorvragen abc), voor de tweede deelvraag is gekeken naar vraag 10 (en doorvragen abc) en voor de derde deelvraag naar vraag 11(en doorvraag a). Met dit in het achterhoofd is er eerst open gecodeerd aan de hand van de onderzoeksvragen van dit onderzoek. Zo is alles gecodeerd wat relevant was voor dit onderzoek, denk bijvoorbeeld aan alle opmerkingen of antwoorden die met de financiering te maken hadden en met het gevoel dat dit opwekte. Vervolgens zijn alle open coderingen verzameld en axiaal gecodeerd. De codes die bij elkaar hoorden en relevant waren voor een onderzoeksvraag kregen een overkoepelende code. Zo is er voor de eerste deelvraag bijvoorbeeld gekeken naar opmerkingen bij vraag 9 en 10 die een kernconcept bevatten over de stappen die zijn

ondernomen om de financiering rond te krijgen en de ervaringen met de gemeente. De verbanden tussen de codes zijn dus onderzocht en er is vastgesteld welke codes passen bij welke deelvraag. Naar aanleiding hiervan zijn de codes in een codeerschema gezet, waarin duidelijk staat wat er onder elke code verstaand wordt (zie bijlage 2). Vervolgens zijn deze codes voor het overzicht in een codeboom geplaatst, bestaande uit drie hoofdtakken die elk staat voor één deelvraag (zie figuur 1). Met behulp van de codeboom zijn de deelvragen beantwoord. De antwoorden op de deelvragen hebben gezamenlijk geleid tot een antwoord op de hoofdvraag.

Resultaten

Figuur 1

Codeboom

De opgestelde codes zijn voor het overzicht in een codeboom geplaatst, zoals hierboven te zien is in figuur 1. De codeboom bestaat uit drie hoofdcodes: *Stappen* behorend bij deelvraag 1, *Verergering problematiek* behorend bij deelvraag 2 en *Tips + verbeterpunten* behorend bij deelvraag 3. Elke hoofdcode heeft een aantal vertakkingen welke van links naar rechts verder uitgewerkt worden.

Deelvraag 1: stappen financiering en ervaring met gemeente

Sommige jongeren hebben aangegeven dat de allereerste stap voordat ze begonnen aan de financiering het doen van veel research was. Dit gebeurde binnen het eigen netwerk, bijvoorbeeld door contact te zoeken met mensen die ze kennen die een assistentiehond hebben. Ook buiten hun eigen netwerk werd er onderzoek gedaan: zo hebben veel jongeren online informatiefilmpjes gekeken of contact gezocht via sociale mediaplatforms met andere mensen die ervaring hebben met een assistentiehond. Nadat alle informatie vergaard was en de zoektocht naar een assistentiehond organisatie gestart of afgerond was, zijn er stappen gezet om de financiering rond te krijgen.

Vier van de acht geïnterviewden jongeren hebben twee stappen ondernomen in het rond krijgen van de financiering van de assistentiehond en de andere vier geïnterviewden hebben dit gedaan in drie stappen. Elke jongere gaf aan crowdfunding te hebben geprobeerd. Echter heeft dit maar voor één jongere succesvol uitgepakt, gezien je “met crowdfunding geluk [moet] hebben. Mensen zien het, mensen zien het niet” (R11). Ook hebben drie jongeren het uiteindelijk vergoed met eigen spaargeld of door bijstand van hun ouders. Daarnaast hebben veel jongeren ook aangeklopt bij de zorgverzekeraars, maar daar kregen ze gauw een ‘nee’ te horen, met als reden dat “het niet wetenschappelijk onderbouwd is dat het daadwerkelijk helpt, zoals een medicijn” (R9). Ten slotte hebben zeven jongeren ook aanspraak gedaan op WMO of Maatwerk vanuit de gemeente, waarvan drie hun hulphond op deze manier vergoed hebben gekregen.

De jongeren hebben voornamelijk negatieve ervaringen gehad met de financiering vanuit de gemeente. Ten eerste worden er veel opmerkingen gemaakt over de duur van het traject naar de financiering toe. Sommige jongeren kregen gelijk te horen dat de gemeente hun aanvraag niet ging vergoeden. Andere jongeren gaven aan lange tijd in onzekerheid te hebben gezeten, “want [de gemeente] heeft zes weken om een beslissing te nemen, [maar] daar gingen ze continu overheen” (R7). Het duurde dus erg lang, terwijl jongeren duidelijk aan hebben gegeven dat ze dringend hulp nodig hebben en therapie of andere hulpmiddelen al geprobeerd hebben, zonder resultaat. Het voelde als een “langslepend proces, waarin je hoop hebt, maar ook weer de hoop bijna verliest omdat het zo eindeloos lang duurt en je weer door een hele malle molen moet omdat [de gemeente] fouten gemaakt heeft” (R8).

Daarnaast is het proces van de financiering van de gemeente iets waar de jongeren veel tegenaan gelopen zijn. Volgens de jongeren begon het met het aanleveren van vele documenten en bewijzen waarin ze moesten beschrijven waar ze last van hadden. In dit soort documenten “moet je [jezelf] blootgeven om een kans op goedkeuring te krijgen” (R11). Vervolgens volgden hierop vele gesprekken, met medewerkers die in de ogen van de jongeren onvriendelijk waren en de jongeren ook geen hoop hebben gegeven dat de financiering wellicht zou kunnen lukken: “Ze trappen je nog net niet onderuit waar je bij staat. Met een stalen gezicht, zonder enige mimiek, zitten ze tegenover je 2,5 uur, op een kruisverhoor” (R8). Hierdoor hebben jongeren vooral negatieve ervaringen gehad met de financiering vanuit gemeente.

Deelvraag 2: invloed financiering gemeente op problematiek

Voor sommige jongeren hebben de problemen omtrent de financiering vanuit de gemeente geen invloed gehad op bestaande problematiek of gezorgd voor nieuwe uitdagingen. Voor de ene jongere kwam dit door een stukje “verwachtingsmanagement” (R2). Door de verwachtingen bij te stellen naar dat de kans klein was dat de financiering vanuit de

gemeente goedgekeurd zou worden, kwam de klap ook minder hard aan toen de aanvraag daadwerkelijk werd afgewezen. Voor de ander verliep het proces vanuit de gemeente wel moeizaam, maar is de stress opgevangen door de ouder van de jongere: “De contacten verliepen vooral via [mijn moeder] en daardoor heb ik de stress rondom dat contact niet zelf gehad” (R7). Ten slotte had een aantal jongeren ook de zekerheid dat, stel de kosten zouden niet vergoed worden door de gemeente, dit eventueel door hun ouders opgevangen kon worden. Hierdoor hebben zij geen of minder paniek en stress gehad om het geld bij elkaar te krijgen.

Voor andere jongeren heeft de financiering vanuit de gemeente wel degelijk invloed gehad op bestaande problematiek of gezorgd voor nieuwe uitdagingen. Zo heeft de onzekerheid of het gefinancierd zou worden gezorgd voor stress, zeker gezien het een erg hoog bedrag is en kans aanwezig was dat de gemeente het niet zou financieren. Gevolg was dan dat ze het geld op een andere manier bijeen moesten gaan krijgen. Daarnaast duurde het soms lang voordat de gemeente duidelijkheid gaf en zorgde dit voor veel spanning. Ook heeft het bij sommige jongeren gezorgd voor paniek. Dit kwam vooral omdat je “hoop hebt en die hoop dan weer in één keer wordt afgenomen” (R11). Continue onzekerheid stapelde zich dan op en uitte zich in paniekaanvallen. Ten slotte heeft één jongere aangegeven dat het financieringsproces invloed heeft gehad op haar mentale toestand, wat zich heeft geuit in zelfbeschadiging. Er continu mee bezig zijn, vele gesprekken moeten voeren en weinig resultaat boeken gaf het gevoel dat “je steeds moet bevestigen op je ziek zijn om maar serieus genomen te worden” (R8). Hierdoor heeft de jongere een terugval gehad in automutilatie, terwijl ze dit 10 tot 15 jaar niet meer had gedaan.

Deelvraag 3: Tips en verbeterpunten voor financieringsproces vanuit gemeente

Jongeren hebben een aantal tips en verbeterpunten gegeven voor hoe het financieringsproces vanuit de gemeente beter aangepakt zou kunnen worden. Ten eerste op

het gebied van snelheid. Het financieringsproces duurde volgens de jongeren erg lang en beslistermijnen werden vaak gemist: “Tuurlijk kan een keer iets anders lopen, maar niet structureel” (R7). Hierdoor hebben de jongeren vaak en lang in onzekerheid gezeten.

Ten tweede hebben de jongeren aangegeven dat er voor hun gevoel veel onwetendheid is binnen de gemeente over wat een psychosociale assistentiehond is en kan bereiken bij jongeren met mentale problemen. Volgens hen gingen gemeentes hierdoor het gesprek soms niet eens aan terwijl het “voor heel veel mensen echt gewoon een laatste redmiddel is” (R11). Dit kan volgens de jongeren verbeterd worden door bijvoorbeeld voorlichtingen te geven aan gemeentes en brochures uit te delen.

Daarnaast gaven de jongeren aan dat de communicatie vanuit de gemeente ook beter kan. Er werden veel tegenstrijdige uitspraken gedaan, waardoor het voelde “alsof de gemeente je alleen maar wil tegenwerken” (R7). De jongeren hebben aangegeven dat ze tijdens het proces beter betrokken willen worden en op de hoogte gehouden willen worden van de voortgang.

Ten slotte gaven de jongeren aan dat er duidelijkere richtlijnen moeten komen. Dit was het verbeterpunt dat het meeste naar voren kwam uit de interviews, gezien vijf jongeren hierop hebben gewezen. Er zijn nu in Nederland geen algemene richtlijnen wie er voor een psychosociale assistentiehond in aanmerking komt en via welke manier dit vergoed moet worden. Zo werd uit de interviews duidelijk dat sommige jongeren het gemakkelijk en volledig vergoed hebben gekregen bij de gemeente, maar andere jongeren niet. De jongeren gaven in de interviews aan dat richtlijnen verandering zouden kunnen brengen in deze onduidelijkheid en zorgen dat het proces versneld wordt, omdat richtlijnen het duidelijker maken wie er wel en niet recht heeft op een psychosociale assistentiehond. Hierdoor komt ook mogelijk een vergoeding sneller rond. Daarnaast gaven de jongeren aan dat ze hopen dat

richtlijnen helpen om een verdere discussie uit de weg te gaan, gezien alles dan duidelijk op papier staat.

Conclusie

De onderzoeksvraag luidt als volgt: *In hoeverre heeft het financieringsproces van het aanschaffen van een psychosociale assistentiehond invloed gehad op het welzijn van jongeren met mentale problemen?* Om deze te beantwoorden, wordt er eerst antwoord gegeven op de deelvragen.

De eerste deelvraag luidt: *Welke stappen doorlopen jongeren bij de aanvraag van een psychosociale assistentiehond, en hoe ervaren zij het financieringsproces vanuit de gemeente?*

De stappen die de jongeren doorlopen bij de aanvraag zijn per jongere verschillend, maar vaak bestaan deze uit het doen van research, het zoeken van een school voor assistentiehonden en ten slotte de financiering op orde krijgen door aanvragen te doen bij zorgverzekeraars of gemeentes, crowdfunding op te starten of het te betalen met eigen spaargeld of dat van hun ouders.

Jongeren hebben over het algemeen negatieve ervaringen met de financiering vanuit de gemeente. De financiering duurt vaak erg lang en jongeren worden voor langere tijd in onzekerheid gehouden over of de gemeente de kosten überhaupt gaat vergoeden. Het proces is langslpend, waarbij veel documenten en bewijzen aangeleverd moeten worden en jongeren zichzelf volledig bloot moeten geven. Daarnaast worden er veel gesprekken gevoerd waarin jongeren aangeven dat ze zich vaak niet gehoord voelen.

De tweede deelvraag luidt: *Zijn er voorbeelden waarbij het financieringsproces vanuit de gemeente invloed heeft gehad op bestaande problemen of het ontstaan van nieuwe uitdagingen?* De onzekerheid tijdens het financieringsproces en de continu afgenomen hoop resulteren vaak in stress en paniekaanvallen, wat invloed heeft op de mentale toestand van

jongeren. Daarnaast kan het proces zorgen voor een eventuele terugval in problematiek, zoals automutilatie.

De derde deelvraag luidt: *Kunnen jongeren specifieke verbeterpunten noemen voor het financieringsproces vanuit de gemeente en welke suggesties hebben ze voor verbeteringen?*

Jongeren kunnen een aantal tips en verbeterpunten noemen. Zo noemen ze verbeterpunten op het gebied van snelheid, gezien beslistermijnen vaak worden gemist en jongeren daardoor lange tijd in onzekerheid zitten. Daarnaast is een verbeterpunt dat de gemeente vaak niet weet wat een psychosociale assistentiehond inhoudt en kan bereiken. Als suggesties geven ze om voorlichtingen te geven aan gemeentes en brochures uit te delen. Op het gebied van communicatie zijn er veel verbeteringen nodig. Jongeren voelen zich vaak buitengesloten omdat ze niet voldoende worden geïnformeerd over de stappen in het proces. Ten slotte moeten er duidelijke richtlijnen komen. Deze richtlijnen moeten er voor zorgen dat het duidelijk is wie er recht heeft op een psychosociale assistentiehond en wie dit gaat vergoeden, gezien hier nog vaak onduidelijkheid over is.

Samengevat ervaren jongeren het gemeentelijke financieringsproces van psychosociale assistentiehonden voornamelijk negatief vanwege lange wachttijden, onzekerheid en gebrekkige communicatie, wat in veel gevallen leidt tot stress en paniek en zelfs terugval in bestaande problematiek. Hieruit blijkt dat het financieringsproces van psychosociale assistentiehonden vanuit de gemeente belangrijke invloed heeft op het welzijn van jongeren met mentale problemen. Het aanpakken van de genoemde knelpunten en het implementeren van verbeteringen in het financieringsproces lijkt essentieel om het welzijn van deze jongeren te waarborgen en hun toegang tot psychosociale assistentiehonden te verbeteren.

Discussie

Uit de literatuur blijkt dat voor jongeren met mentale problemen een psychosociale assistentiehond van grote meerwaarde kan zijn (Tseng, 2022). De jongeren uit dit onderzoek

beamen dit en stellen dat de psychosociale assistentiehond een positieve invloed heeft op hun mentale problematiek en in de meeste gevallen ook het laatste redmiddel is en dus hun leven heeft gered.

Ondanks dat voor de geïnterviewde jongeren een psychosociale assistentiehond als laatste redmiddel wordt beschouwd, duurt het financieringsproces vanuit de gemeente vaak erg lang, waardoor de jongeren langere tijd in onzekerheid zitten. Dit is opvallend, gezien het een doelgroep is waar men voorzichtig mee om moet gaan. Zo blijkt uit onderzoek dat er zorgen zijn dat suïcidale gedrag, gedachten en sterfgevallen in het algemeen onder jongeren zullen toenemen. Dit komt mogelijk door de toename van mentale gezondheidsproblemen bij jongeren in combinatie met druk op de mentale gezondheidszorg (Ayer, et al., 2023). Tussen de geïnterviewden zaten ook drie jongeren die een assistentiehond hebben in verband met een autisme spectrum stoornis. In dit soort gevallen helpen de assistentiehonden angst en overprikkeling af te laten nemen en de leefwereld van de jongeren te vergroten door bijvoorbeeld weer naar buiten te gaan (Tseng, 2022). Uit literatuur blijkt dat specifiek voor deze doelgroep er een verhoogd risico is op suïcidaliteit, gezien de hoge mate van suïcidale gedachten binnen deze groep (Ellison et al., 2024). Om verergering van de mentale problematiek te voorkomen en de kans op suïcidaliteit te verminderen, is het mogelijk van belang dat er snelle beslissingen genomen worden omtrent de hulpverlening van de jongeren.

Daarnaast geven de jongeren in dit onderzoek een aantal verbeterpunten met betrekking tot de financiering vanuit de gemeente. Uit bevindingen uit de literatuur blijkt dat deze verbeterpunten vaker terugkomen wanneer het gaat om de geestelijke gezondheidszorg in het algemeen. Zo blijkt uit onderzoek naar verbeterpunten dat jongeren vaak tegen lange wachttijden aanlopen en het gevoel hebben dat ze sneller geholpen zouden *kunnen* worden (Batchelor et al., 2020). Echter kunnen lange wachttijden zorgen dat de mentale problematiek nog verder verslechterd, resulterend in meer dagen in intramurale zorg en langere hersteltijden

(Reichert & Jacobs, 2018). Ook blijkt dat de toegang tot behandelingen beter kan. Zo gaat het vaak mis bij het aanbieden van een andere of extra behandeling als het duidelijk is dat de huidige behandeling niet effectief is en krijgen jongeren pas hulp als ze een crisis bereiken, terwijl de problematiek dan dus eigenlijk al te erg gevorderd is (Batchelor et al., 2020). Eerder onderzoek benadrukt dus dezelfde verbeterpunten en uit de gedane interviews voor dit onderzoek blijkt dat er nog weinig vooruitgang geboekt is in de aanpak hiervan. Dit kan er mogelijk voor zorgen dat jongeren terughoudend zijn om hulp te zoeken bij de gezondheidszorg (Gulliver, et al., 2018).

Beperkingen

Er zijn een paar beperkingen aan dit onderzoek. Ten eerste kan er vanuit de respondenten sprake zijn van sociale wenselijkheid en kunnen sommige jongeren hebben getwijfeld om bepaalde ervaringen of gevoelens te delen in de interviews. Het is namelijk voor sommigen jongeren een erg zwaar en emotioneel geladen onderwerp en eventuele trauma's of paniek kunnen weer boven komen. Hierdoor weerspiegelen de antwoorden bij de interviews mogelijk niet wat ze werkelijk denken, voelen of ervaren (Setiawati et al., 2024).

Daarnaast zijn de interviews uitgevoerd aan de hand van een interviewleidraad. Een beperking hieraan is dat de vragen wellicht wat sturend zijn geweest, bijvoorbeeld vraag 10a, b en c: *Had/heeft het financieringsproces invloed op jouw mentale toestand?*, *Op welke manier?* en *Heb je overwogen het traject te stoppen, vanwege de financiering?*. Deze vragen kunnen als sturend worden beschouwt, gezien ze de respondent aanzetten om na te denken over negatieve gevolgen voor hun mentale gezondheid en de mogelijkheid om te stoppen met het financieringsproces. Hetzelfde geldt voor vraag 11 *Hoe had het financieringsproces aangepakt moeten worden volgens jou?*, gezien er al vanuit wordt gegaan dat het financieringsproces anders aangepakt had kunnen worden.

Ten slotte kan er sprake zijn van selectiebias. Met selectiebias wordt bedoeld dat de jongeren die ervoor kiezen om deel te nemen aan het onderzoek mogelijk niet representatief zijn voor de gehele populatie van jongeren met mentale problemen die een psychosociale assistentiehond hebben of overwegen. Dit kan gebeuren omdat bepaalde kenmerken of ervaringen ervoor zorgen dat sommige jongeren wel deelnemen aan het onderzoek, terwijl anderen ervoor kiezen om niet deel te nemen, omdat het bijvoorbeeld nu wel goed met hen gaat (Bishop et al., 2018). In het geval van dit onderzoek hebben de jongeren zelf aan kunnen geven of ze wel of niet open stonden voor een diepte-interview. Hierdoor kunnen de resultaten van het onderzoek vertekend zijn en mogelijk niet gelden voor alle jongeren in een vergelijkbare situatie.

Vervolgonderzoek

Het doel van dit onderzoek was om effecten van het gemeentelijke financieringsproces van het aanschaffen van een psychosociale assistentiehond op de mentale problematiek van jongeren in kaart te brengen. Hierdoor wordt de noodzaak duidelijk van snellere toegankelijkheid voor degenen die behoefte hebben aan deze vorm van ondersteuning. Uit dit onderzoek blijkt echter dat daar wel duidelijke richtlijnen voor nodig zijn, zodat bepaald wordt wie en wanneer iemand recht heeft op de financiering van een psychosociale assistentiehond. In vervolgonderzoek kan er eventueel dieper ingegaan worden op wat er precies in deze richtlijnen moet worden opgenomen, dat het zowel bevorderlijk is voor de jongeren, maar ook de gezondheidszorg hier achter staat. Daarnaast kan in vervolgonderzoek het perspectief van de gemeente wat meer meegenomen worden. In dit onderzoek zijn met name de ervaringen van de jongeren belicht met betrekking tot de financiering vanuit de gemeente. Het perspectief van de gemeente en mogelijke verklaringen voor de gang van zaken kunnen echter sterk afwijken van die van de jongeren. Dit zou een waardevolle aanvulling kunnen zijn op dit onderzoek om zo de situatie nog beter in kaart te kunnen

brenge. Daarentegen is dit gedane onderzoek al een goede stap in de richting om jongeren met hun psychosociale assistentiehonden en de financiering hiervan onder de aandacht te brengen.

Literatuurlijst

- Andrews, J., Shaw, S., Domene, J., & McMorris, C. (2022). *Mental Health Assessment, Prevention, and Intervention: Promoting Child and Youth Well-Being*. Springer.
doi:<https://doi.org/10.1007/978-3-030-97208-0>
- Ayer, L., Stevens, C., Reider, E., Sims, B., Colpe, L., & Pearson, J. (2023). Preventing Youth Suicide: Potential “Crossover Effects” of Existing School-Based Programs. *Prevention Science*, pp. 382-392. doi:<https://doi.org/10.1007/s11121-022-01473-2>
- Batchelor, R., Pitman, E., Sharpington, A., Stock, M., & Cage, E. (2020). Student perspectives on mental health support and services in the UK. *Journal of Further and Higher Education*, pp. 483-497. doi:<https://doi.org/10.1080/0309877X.2019.1579896>
- Bishop, C., Leite, W., & Snyder, P. (2018). Using Propensity Score Weighting to Reduce Selection Bias in Large-Scale Data Sets. *Journal of Early Intervention*, pp. 347-362.
doi:<https://doi.org/10.1177/1053815118793430>
- BNNVARA. (2024). *Psychosociale hulphond helpt patiënten, maar vergoeding is lastig*.
Opgehaald van BNNVARA: <https://www.bnnvara.nl/kassa/artikelen/psychosociale-hulphond-helpt-patienten-maar-vergoeding-is-lastig>
- Brookner, L. (2018). *Is Therapy Going to the Dogs? Evaluating Animal Assisted Therapy For Early Identified At-Risk Children*. Portland State University.
doi:<https://doi.org/10.15760/etd.6231>
- Ellison, K., Jarzabek, E., Jackson, S., Naples, A., & McPartland, J. (2024). Brief Report: Exploratory Evaluation of Clinical Features Associated with Suicidal Ideation in Youth with Autism Spectrum Disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, pp. 803-810. doi:<https://doi.org/10.1007/s10803-022-05575-2>

Gulliver, A., Farrer, L., Bennett, K., Ali, K., Hellsing, A., Katruss, N., & Griffiths, K. (2018).

University staff experiences of students with mental health problems and their perceptions of staff training needs. *Journal of Mental Health*, pp. 247-256.

doi:<https://doi.org/10.1080/09638237.2018.1466042>

Helder, C. (2023). *Verzoek om een reactie op brief over vergoeding van psychosociale hulphond via UWV, zorgverzekeraar of gemeente*. Den Haag.

LaFollette, M., Rodriguez, K., Ogata, N., & O'Haire, M. (2019). Military Veterans and Their PTSD Service Dogs: Associations Between Training Methods, PTSD Severity, Dog Behavior, and the Human-Animal Bond. *Animal Behavior and Welfare*.

doi:<https://doi.org/10.3389/fvets.2019.00023>

Lindsay, S., & Thiyagarajah, K. (2020). The impact of service dogs on children, youth and their families: A systematic review. *Disability and Health Journal*.

doi:<https://doi.org/10.1016/j.dhjo.2020.101012>

Lloyd, J., Johnston, L., & Lewis, J. (2019). Psychiatric Assistance Dog Use for People Living With Mental Health Disorders. *Frontiers in Veterinary Science*.

doi:<https://doi.org/10.3389/fvets.2019.00166>

O'Connell, M., Boat, T., & Warner, K. (2009). *Preventing Mental, Emotional and Behavioral Disorders Among Young People*. Washington: The National Academy Press.

Ponce, A., Miller, R., Al-Jammaly, M., Renaud, E., Bailey, M., Devine, S., & Oberleitner, L. (2020). Suicide prevention in community mental health: changing systems. *Journal of Public Mental Health*, pp. 359-366. doi:<https://doi.org/10.1108/JPMH-06-2019-0062>

- Reichert, A., & Jacobs, R. (2018). The impact of waiting time on patient outcomes: Evidence from early intervention in psychosis services in England. *Health Economics*, pp. 1772-1787. doi:<https://doi.org/10.1002/hec.3800>
- Rodriguez, K., Greer, J., Yacilla, J., Beck, A., & O'Haire, M. (2020). The effects of assistance dogs on psychosocial health and wellbeing: A systematic literature review. *Plos One*. doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0243302>
- Setiawati, F., Widyastuti, T., Fathiyah, K., & Nabila, T. (2024). Minimizing Social Desirability in Questionnaires of Non-Cognitive Measurements. *European Journal of Psychology and Educational Research*, pp. 33-43. doi:<https://doi.org/10.12973/ejper.7.1.33>
- Stace, L. (2016). Welcoming max: Increasing pediatric provider knowledge of service dogs. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, pp. 57-66. doi:<https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2016.05.005>
- Tseng, A. (2022). Brief Report: Above and Beyond Safety: Psychosocial and Biobehavioral Impact of Autism-Assistance Dogs on Autistic Children and their Families. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, pp. 468-483. doi:<https://doi.org/10.1007/s10803-021-05410-0>
- Uhlhaas, P., & Wood, S. (2020). *Youth Mental Health: A Paradigm for Prevention and Early Intervention*. The MIT Press. doi:<https://doi.org/10.7551/mitpress/13412.001.0001>
- Van der Helm, G. (2021). *Richtlijn psychosociale hulphond voor gemeenten*. Opgehaald van Hogeschool Leiden: <https://www.hsleiden.nl/residentiele-jeugdzorg/nieuws/richtlijn-psychosociale-hulphond-voor-gemeenten>

- Vink, A. (2023). *De hulphond: Wmo of Zorgverzekeraar?* Opgehaald van Stimulansz:
<https://www.stimulansz.nl/hulphond-wmo-zorgverzekeraar/#:~:text=Een%20gemiddelde%20hulphond%20kost%20tussen,te%20krijgen%20voor%20de%20hond>.
- Weisz, J., Ng, M., Ugueto, A., Jensen-Doss, A., Krumholz Marchette, L., Weersing, V., . . . Fordwood, S. (2017). What Five Decades of Research Tells Us About the Effects of Youth Psychological Therapy: A Multilevel Meta-Analysis and Implications for Science and Practice. *American Psychologist*, pp. 79-117.
doi:<https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0040360>
- Wilson, C., Campbell, K., Petzel, Z., & Reeve, C. (2022). Dogs can discriminate between human baseline and psychological stress condition odours. *PLOS ONE*.
doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0274143>
- Woelbert, E., Kirtley, A., Balmer, N., & Dix, S. (2019). How much is spent on mental health research: developing a system for categorising grand funding in the UK. *Lancet Psychiatry*, pp. 445-452. doi:[https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(19\)30033-1](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(19)30033-1)
- Yamamoto, M., & Hart, L. (2019). Professionally- and Self-Trained Service Dogs: Benefits and Challenges for Partners With Disabilities. *Frontiers in Veterinary Science*, pp. 79-93. doi:<https://doi.org/10.3389/fvets.2019.00179>

Bijlage 1

Interviewleidraad jongeren

Leidraad interview assistentiehonden – jongeren

Regels voor het interview

- Opnemen gaat het makkelijkst met je smartphone of en tablet. Controleer vooraf of je voldoende geheugen hebt.
- Houd de interviewleidraad er altijd bij, zodat elk onderwerp voor iedereen aan bod komt.
- Je mag alles in je eigen woorden doen en hoeft de tekst niet letterlijk op te lezen (mag wel).
- Als de geïnterviewde al antwoord lijkt te hebben gegeven op een vraag, stel de vraag dan wel, met gelijk daarachter aan "Volgens mij hebben we dit al behandeld, toch? Daarmee geef je de geïnterviewde de mogelijkheid om het nog wat toe te lichten, of om gewoon te zeggen "Ja, klopt."
- Doorvragen zijn schuingedrukt en altijd optioneel, als er voldoende tijd is en je het gevoel hebt dat er nog meer interessante informatie uit het interview te halen is. Doorvragen naar eigen inzicht mag ook altijd, bijvoorbeeld als je nog iets wat duidelijker wil krijgen, of als de geïnterviewde iets interessants zegt.

- Begroeting, aangeven wie jij bent en bedanken voor de mogelijkheid om een interview te houden
 - *In eigen woorden*
- Aangeven wie jij bent en waar het onderzoek over gaat
 - *We houden dit interview in het kader van een onderzoeksproject. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door jongeren met een hulphond en onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen en de Erasmus Universiteit Rotterdam.*
 - *Het doel van het onderzoek is in kaart brengen voor wie en wanneer een psychosociale assistentiehond passend is en wat gemeenten en zorgverzekeraars nodig hebben om te beslissen over een vergoeding.*
- Toestemmingsformulier laten lezen en ondertekenen
 - *Voor het interview van start gaat, heb ik hier eerst een toestemmingsformulier. Lees dit rustig door en stel gerust vragen als je die hebt. Daarna kun je deze ondertekenen.*
- Audio-opname extra toelichten en aanzetten
 - *Zoals je in het formulier zag, willen we graag een audio-opname maken om het interview later terug te luisteren en verder te analyseren.*
 - *Nadat we de audio-opname hebben uitgeschreven, zullen we de opname verwijderen. Als je hiermee akkoord gaat, zet ik nu de audio-opname aan* □
AANZETTEN
- Benadrukken dat deelnemer geen antwoord hoeft te geven als deelnemer dat liever niet wil.
 - *Ik ga vragen stellen over jou en je hulphond en de weg die jullie hebben bewandeld tot waar jullie nu zijn. Soms stel ik een vervolgvraag. Je mag steeds zo kort of zo lang antwoorden als je zelf wil.*
 - *Voel je vrij om alleen die informatie te geven die jij ook echt wil geven. Dus, als je liever geen antwoord geeft op een vraag, zeg het dan even. Dan slaan we die vraag over.*
 - *We kunnen op elk moment pauze houden, of het interview stoppen als jij dat wil.*
 - *Dan gaat nu het interview beginnen.*

[Controleer of de opname aanstaat]

Eerst een paar beginvragen:

1. Kun je kort iets over jezelf en je (aankomende) hulphond vertellen?
2. Hoe is het idee van een hulphond op je pad gekomen?
3. Wat maakte dat je voor een hulphond gekozen hebt en niet een “gewone” huishond?
4. Wat zijn de eerste stappen die je hiervoor hebt gezet?
 - a. Hoe heb je gekeken of een hulphond bij je past?
 - b. Welke informatie heb je opgezocht?

Nu volgen vragen over het begin van het traject en de keuzes die je hier moest maken.

5. Je hebt uiteindelijk gekozen voor een vooropgeleide hulphond / zelf je hulphond opleiden. Kun je vertellen waarom je hiervoor gekozen hebt?
6. Jouw hulphond is/wordt opgeleid door organisatie X. Waarom deze organisatie?
 - a. Heb je ook een andere organisatie overwogen?
 - b. Welke en waarom?

[Controleer of de opname nog aanstaat]

Voordat het mogelijk is om een hulphond te krijgen, moet deze gefinancierd worden. De volgende vragen gaan hierover.

7. Wist je toen je het idee van een hulphond kreeg, hoeveel dit (ongeveer) zou gaan kosten?
8. Welke financieringsmogelijkheden heb je overwogen?
 - a. Hoe is/wordt je hulphond uiteindelijk gefinancierd?
9. Kun je beschrijven hoe het financieringsproces verliep/verloopt? Welke stappen heb je gezet?
10. Kun je beschrijven hoe het financieringsproces voor jou voelt/voelde?
 - a. Had/heeft het financieringsproces invloed op jouw mentale toestand?
 - b. Op welke manier?
 - c. Heb je overwogen het traject te stoppen, vanwege de financiering?
11. Hoe had het financieringsproces aangepakt moeten worden volgens jou?
 - a. Heb je tips voor financierders?

[Controleer of de opname nog aanstaat]

De laatste vragen gaan over het leven van jou en je hulphond.

12. Hoe gaat het met je, sinds je hulphond in je leven is?
 - a. Zie je een verschil met hoe het hiervoor was?
 - b. Waar merk je dat aan?
13. Hoe omschrijf je de band tussen jou en je hond?
14. Hoe gaat het met je hond?
 - a. Hoe denk je dat je hond het werken vindt?
 - b. Hoe zorg je voor ontspanning voor je hond?
15. Wat vinden jij en je hond het leukste om te doen?

De laatste vragen gaan over hoe je het leven met je hulphond straks voor je ziet.

12) Wat denk je dat jouw hulphond je gaat brengen?

a. Waar in je leven hoop je verandering te gaan zien?

14) Waar kijk je naar uit in het leven met je hulphond?

Afsluiting

- Dit waren de vragen die ik wilde stellen. Is er nog iets dat je graag wil toevoegen?
 - *Heb je zelf nog vragen?*
- Zo niet, dan stop ik nu de opname *STOPZETTEN*
- We gaan jouw antwoorden en die van anderen zo goed mogelijk samenvatten, zonder jullie namen te noemen. Uiteindelijk gaan we dit gebruiken voor een richtlijn voor de financiering van assistentiehonden, die we landelijk onder de aandacht gaan brengen in augustus/september. Je krijgt een email als deze gereed is.
- Heel erg bedankt voor jouw bijdrage!
- Als dank voor je deelname, krijg je via email een waardebon van 25 euro die je kunt besteden bij verschillende winkels of online platforms.

Bijlage 2

Codeerschema

Onderzoeksvraag 1 - Welke stappen doorlopen jongeren bij de aanvraag van een psychosociale assistentiehond, en hoe ervaren zij het financieringsproces vanuit de gemeente?

Thema	Beschrijving	Voorbeeld
Eerste stappen	De eerste stappen die jongeren namen en eerste ervaringen met assistentiehonden.	Int2_Jongere "Ik heb eerst wat contact gezocht met diegene die ik kende, met een hulphond, dus haar beetje gevraagd van hoe zij het heeft gedaan en hoe zij het ervaarde om een hulphond te hebben. En daarna ben ik organisaties gaan onderzoeken."
Financiering vanuit andere hoek	De stappen die jongeren hebben gezet op het gebied van het financieren van de assistentiehonden, exclusief gemeente.	Int2_Jongere "Toen ben ik een crowdfunding gestart en dat was toen nog best wel nieuw binnen de hulphonden dus daar had ik echt wel heel erg geluk mee, want ik had binnen twee weken had ik het hele bedrag bij elkaar."
Financiering vanuit gemeente	Specifiek gericht op hoe de financiering vanuit de gemeente is verlopen.	Int9_Jongere "... Maar je kunt aankloppen bij de gemeente. Dat heb ik gedaan. Ook met hulp van mijn begeleiding. En ik heb daar allemaal, weet ik veel hoeveel documenten voor ingevuld. En nou ja, daar moet je een hoop voor aanvragen en een hoop voor opsturen."
Ervaring financieringsproces	De ervaring van de jongeren met het financieringsproces vanuit de gemeente. Uiteindelijk onderverdeeld in proces en duur.	Int8_Jongere "Dit is een langslpend proces waarin je hoop hebt, maar ook weer de hoop bijna verliest omdat het zo eindeloos lang duurt en je weer door een hele malle molen moet omdat zij fouten gemaakt hebben."

Onderzoeksvraag 2 - Zijn er voorbeelden waarbij het financieringsproces vanuit de gemeente invloed heeft gehad op bestaande problemen of het ontstaan van nieuwe uitdagingen?

Thema	Beschrijving	Voorbeeld
Invloed op problematiek	Op welke manier het financieringsproces vanuit de gemeente invloed heeft gehad op het mentale welzijn en problematiek van de jongeren.	Int11_Jongere "Ik heb er mentaal heb ik er echt absoluut heel erg mee gezeten. Het bezorgt mij heel veel stress."

	Uiteindelijk onderverdeeld in stress, paniek en automutilatie.	
Geen invloed op problematiek	Waardoor het financieringsproces geen invloed heeft gehad op het mentale welzijn en problematiek van jongeren.	Int9_Jongere “Ik wist ergens in mijn achterhoofd dit komt sowieso goed en dat geeft ergens wel geruststelling, dus ik heb nooit echt een soort van stress of druk gehad.”

Onderzoeksvraag 3 - Kunnen jongeren specifieke verbeterpunten noemen voor het financieringsproces vanuit de gemeente en welke suggesties hebben ze voor verbeteringen?

Thema	Beschrijving	Voorbeeld
Snelheid	De aan- en opmerkingen die de jongeren hebben over de snelheid van het financieringsproces.	Int7_Jongere “Denk gewoon sowieso dat het sneller had moeten verlopen, dat ze zich in ieder geval sowieso aan de beslistermijnen houden die ze hebben. Kijk, tuurlijk kan een keer iets anders lopen, maar niet structureel.”
Onwetendheid	De aan- en opmerkingen die de jongeren hebben over de onwetendheid die er is rondom de financiering van psychosociale assistentiehonden.	Int11_Jongere “Ze weten oprecht niet wat er gaande is, wat zo’n hulphond voor je kan doen. Dat het niet zomaar iets is, maar voor heel veel mensen echt gewoon een laatste redmiddel is.”
Communicatie	De aan- en opmerkingen die de jongeren hebben over de communicatie tijdens het financieringsproces.	Int7_Jongere “De hele communicatie had beter moeten worden verlopen. Ze waren gewoon continu tijd aan het rekken.”
Duidelijke richtlijnen	De aan- en opmerkingen die de jongeren hebben over het gebrek aan duidelijke richtlijnen rondom het financieringsproces.	Int12_Jongere “Ik hoop dat jullie er wat duidelijkheid in kunnen brengen dat er gewoon inderdaad een richtlijn is van: deze mensen die hebben [een psychosociale assistentiehond] nodig en dan moet je hier en hier aan voldoen en dan wordt dat vergoed.”